

Třetí pokušení

Třetí pokušení se týká touhy zviditelnit se, za každou cenu k sobě přilákat pozornost. Tato touha vede dnes řadu lidí k tomu, aby dělali divné, zbytečné či dokonce úchylné věci jenom proto, aby se o nich mluvilo a psalo v novinách. To, jak vypadám, se stává důležitějším než to, kým jsem. Naštěstí nám Ježíš nejen zanechal příklad, jak je třeba bojovat s pokušeními, ale získal pro nás i milost, abychom zvítězili. On je náš pán a v něm bojujeme s nepřítelem a porážíme ho, podobně jako v Adamovi jsme nepříteli podlehlí. Jsme-li pokoušeni, měli bychom především využít toho, že máme díky víře právo mít podíl na Ježíšově vítězství, a měli bychom se tedy modlit, aby na nás sestoupil tentýž Duch, který Ježíše „vodil“ pouští a který mu pomohl zvítězit nad pokušelem.

Raniero Cantalamessa – Biblické inspirace

Opravné potřeby člověka

Druhy asketické dobrovolné chudoby se nevyskytují jen u křesťanů. Pěstují ji např. i buddhističtí mniši. Tyto tendence jsou přirozenou reakcí a jakousi sebeobranou proti zhoubným následkům přebytku. Člověk totiž, aby byl člověkem, snese jenom jistý stupeň blahobytu. Jakmile jednou tuto demarkační čaru překročí, ztrácí normální city a srdce, přestává být člověkem a stává se sobeckou bestii. Zdá se to dost divné, vždyť přece blahobyt přináší mnoho možností k tomu, aby se lidstvo mohlo rozvíjet kulturně, duchovně, nábožensky. Slovo „blahobyt“ je však výraz ne vždycky jednoznačný. Můžeme jej použít ve smyslu kladném i záporném. Úvaha sv. Bazila o chudobě a bohatství pomůže k lepšímu pochopení slov. Sv. Bazil studoval na aténské univerzitě mimo jiné obory i přírodní vědy. Velice ho udivoval zákon, kterým se řídí všechny rostliny a živočichové: je to princip soběstačnosti. Živé bytosti totiž berou ze svého okolí, ze země, ze vzduchu, z vody všechny látky, které potřebují ke svému růstu, plnému vývoji, k rozmnožování. Berou však jenom tolik, kolik potřebují a kolik jim stačí, nic méně a nic více. Podle tohoto přírodního zákona by měl vědomě žít i člověk. Měl by používat hmotné věci, nakolik mu slouží k duchovnímu růstu. Podle zákona přírody, myslí sv. Bazil, by neměl být nikdo chudý a nikdo bohatý. Obojí je totiž na škodu lidské bytosti. Pro baziliánské kláštery tedy platilo toto pravidlo: všechno jmění patří klášteru, představení pak rozdělují denně jednotlivcům podle jejich skutečných potřeb. Bazil osobně je ovšem přesvědčen, že opravdových lidských potřeb je velmi málo.

Tomáš Špidlík – Svatý rok milosrdenství

Prameny, odkazy

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Josef Kaše – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

1. neděle postní – cyklus C

14. února 2016

¹Ježíš se vrátil od Jordánu plný Ducha Svatého. Duch ho vodil pouští ²čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel. Ty dny nic nejedl, a když uplynuly, vyhladověl. ³Ďábel mu řekl: „Jsi-li Syn Boží, řekni tomuto kameni, ať se z něho stane chléb!“ ⁴Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: „Nejen z chleba žije člověk.““ ⁵Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa ⁶a řekl mu: „Všechnu tuto moc a jejich slávu dám tobě, protože mně je odevzdána a dávám ji, komu chci. ⁷Jestliže se přede mnou skloníš, všechno to bude tvoje.“ ⁸Ježíš mu na to řekl: „Je psáno: „Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit!““ ⁹Potom ho ďábel zavedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se odtud dolů! ¹⁰Je přece psáno: „Svým andělům vydá o tobě příkaz, aby tě ochránili, ¹¹a ponesou tě na rukou, abys nenarazil nohou o kámen.““ ¹²Ježíš mu odpověděl: „Je řečeno: „Nebudeš pokoušet Pána, svého Boha!““ ¹³Když ďábel dokončil všechna pokušení, opustil ho až do určeného času.

Lk 4,1-13

Úvod k meditaci

Ježíš se nám lidem stal podobným ve všem, kromě hříchu. Ježíš je novým člověkem, který není spjat s hříchem a odmítá jakoukoli pomoc zla. Ježíš mohl jako člověk hříchu podlehnout, ale zůstal pevný v poslušnosti Otci. I my jsme se rozhodli nespolu-pracovat se zlem, i my ho odmítáme. Jenže v našem životě občas děláme větší či menší smlouvy se zlem (např. „taková je doba“, „když tak žijí všichni“ nebo „jinak to nejde“). Kolikrát se z lásky ke Kristu rozhodujeme jinak než On. Prosme o pevnost našich postojů, o pevnost našeho vztahu ke Kristu, i když ďábelské mámení nás bude zviklávat.

Výklad biblického textu

Kontext: V Lukášově evangeliu předchází úryvku o Ježíšově pokušení rodokmen, který sahá až k Adamovi. Ježíš je tak představen jako nový počátek lidstva a spolu s prvním člověkem i všemi ostatními je vystaven pokušení.

Každý evangelista zasazuje jednotlivá pokušení podle „teologie“ svého evangelia. Např. Lukáš oproti Matoušovi obrací druhé a třetí pokušení. Poslední pokušení se u Lukáše odehrává v Jeruzalémě, protože zde skončí Ježíšovo pozemské působení.

1. čtení:
Dt 26,4-10

2. čtení:
Řím 10,8-13

Evangelium:
Lk 4,1-13

Sbornání:

Mt 4,1-11;

Mk 1,12-13;

Žid 2,18;

Dt 8,3;

Jan 14,30;

Dt 6,13;

Žl 91,11-12;

Dt 6,16;

Lk 22,3

v. 1: plný Ducha Svatého – Lukáš navazuje na zjevení Ducha Svatého při křtu v Jordánu (Lk 3, 21). Mesiáš Ježíš přijal od Boha pomazání Duchem, takže může zvítězit nad ďáblou mocí.

Duch ho vodil pouští – Poušť je známá jako místo prázdnoty, bezmoci a vydanosti, protivenství a pokušení, ohrožení mnoha nebezpečími. Poušť je však také místo klidu, ticha, sebenalezení, zamyšlení a zrání. Poušť může být místem poznání Boha, Boží blízkosti, bezprostředního setkání s Bohem.

Duch doprovázel Ježíše na poušti a teprve po tomto období spojení s Otcem v modlitbě se Ježíš utká v bitvě s ďáblem.

v. 2: čtyřicet dní – Počet *čtyřicet* vystihuje posvátný čas určený Bohem; čas, jímž disponuje Bůh ve svém plánu spásy.

vyhladověl – Přirozený hlad, normální lidské potřeby člověka Ježíše jsou pro ďábla podnětem, aby jej sváděl k zázrakům, odporujícím Bohu. Toto vyprávění má čelit nebezpečí chápat mylně Ježíše jako božského divotvůrce, jako mága působícího ve svém vlastním zájmu.

v. 5: vzhůru – Představuje si snad Lukáš, že ďábel vedl Ježíše do nebeských výšin, aby uviděl v *jedíném okamžiku* celý svět? Je zřejmé, že se nejedná o nějaké fyzické přenášení Ježíše.

v. 13: všechna pokušení – Možná je tu narážka na Gn 3,6, kdy Eva vidí, že ovoce je „dobré k jídlu“, „lákavé na pohled“ a „žádoucí k získání moudrosti“.

opustil ho až do určeného času – Ďábel musí odejít až do chvíle smrtelného útoku ďábelských mocností při utrpení Ježíše.

K tématu

Evangelista popisuje zkoušku, kterou dobrovolně podstoupil Ježíš před zahájením svého mesiášského poslání. Z této zkoušky vychází Pán vítězně, připraven hlásat evangelium Božího království. Během oněch čtyřiceti dnů Ježíš svým tělem čelil satanovi, demaskoval jeho pokušení a přemohl jej. A v Ježíši jsme zvítězili všichni. Je však na nás, abychom toto vítězství chránili ve svém všedním životě.

Církev nám na začátku postní doby připomíná toto tajemství, které stanoví perspektivu a smysl této doby, která je dobou duchovního boje – v postu je třeba bojovat proti duchu zla (srov. vstupní modlitba na Popeleční středu). Jdeme pouští postní doby s pohledem upřeným k Velikonocům, které jsou definitivním vítězstvím Ježíše nad zlem, hříchem a smrtí. Takový je smysl této první postní neděle, totiž vydat se rozhodně Ježíšovou cestou, která vede k životu. Hledět na Ježíše, na to, co vykonal, a jít spolu s Ním.

Tato Ježíšova cesta vede pouští. Poušť je místem, kde lze naslouchat hlasu Božímu a hlasu pokušitele. V povyku a zmatku to nelze; jsou slyšet jen povrchní hlasy. Na poušti můžeme sestoupit do nitra, kde jde opravdu o náš úděl, život nebo smrt. Jak uslyšíme Boží hlas? Uslyšíme jej v Jeho Slovu. Proto je důležité znát Písmo, protože jinak nebudeme s to čelit úkladům zlého. A tady bych rád znovu opakoval radu, abyste denně četli evangelium, rozjímali o něm trochu – deset minut – a nosili jej

stále s sebou. Poušť postní doby nám pomáhá odmítat zesvětštění a bůžky, pomáhá nám přijímat odvážná rozhodnutí podle evangelia a posilovat solidaritu s bratřími.

Vstupme tedy na tuto poušť beze strachu, protože nejsme sami, jsme s Ježíšem, s Otcem a s Duchem svatým. Ba dokonce právě Duch svatý nás – stejně jako Ježíše – vede postní dobou, tentýž Duch, který sestoupil na Ježíše a který nám byl dán ve křtu. Postní doba je proto příhodný čas, který nás nabádá, abychom si stále více uvědomovali, co v nás způsobil a může způsobit Duch svatý obdržený ve křtu. Na konci postní doby při Velikonoční vigílii tak budeme moci s větším uvědoměním obnovit svoji křestní smlouvu a sliby, které z ní plynou.

papež František 22. 2. 2015

Ježíš byl na poušti čtyřicet dní a byl pokoušen od satana. Svatý Lev Veliký k tomu poznamenává, že „Pán chtěl podstoupit útok pokušitele, aby nás bránil svojí pomocí a poučil svým příkladem“ (Tractatus XXXIX, 3 De ieiunio quadragesimae).

Čemu nás tento příběh učí? Jak čteme v knize *Následování Krista*, „dokud člověk žije, nikdy není před pokušením zcela bezpečný... ale trpělivostí a pravou pokorou se stáváme silnější než všichni nepřátelé“ (Kniha I, kap. 13, 3), trpělivostí a pokorou v každodenním následování Pána a tím, že se budeme učit stavět svůj život nikoli mimo Něho nebo jako by neexistoval, nýbrž v NĚm a s Ním, protože je zdrojem pravého života. Pokušení odstranit Boha a zavést v sobě a ve světě řád pouze za pomoci svých vlastních schopností, je v dějinách člověka nepřetržitě přítomné.

Benedikt XVI. 26. 2. 2012

První pokušení

Při prvním pokušení chce ďábel po Ježíšovi, aby změnil přirozený běh věcí, aby opustil normální způsob získávání pokrmu. Neopakuje se to i dnes například v případě plánovaného klonování člověka? Klonování by znamenalo, že by pár lidí svévolně rozhodovalo o budoucnosti lidstva, aniž by se čekalo na to, až proběhne adekvátní diskuse mezi zainteresovanými skupinami (z oblasti vědy, etiky, filozofie, politiky a náboženství), a že by si tedy tito lidé nárokovali božskou moc. Ježíš, přestože má moc proměnit kámen v chléb, tuto moc nevyužívá, aby respektoval přirozený běh věcí, který je vůli nebeského Otce. Tato zdrženlivost je pro nás dnes příkladem: to, že máme schopnost něco udělat, ještě neznamená, že to udělat smíme.

Druhé pokušení

Pokušení je každodenní zkušeností všech. Spočívá v tom, že nás přitahuje cosi, co vnímáme jako zlo, anebo že jsme ďáblem, našimi vášněmi nebo okolním světem naváděni či podněcováni k tomu, abychom toto zlo spáchali. Pokušení spočívá v tom, že alespoň zhruba víme, že daná věc je špatná a že její následky budou zlé, ale přesto si tuto věc vybíráme, protože nám slibuje momentální uspokojení.

Pokušení získat mimořádné schopnosti a úspěch, a to i za tu cenu, že takříkajíc „zaprodáme svou duši ďáblu“, je pokušením magie, okultismu, spiritismu, satan-ských rituálů a podobných věcí, které zamořují náš svět a svádějí mnoho lidí.